

dragen. In het Bosphorus-arrest (ook al uit het midden van 2005, 30 juni meer bepaald) heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens gezegd dat de lidstaten bij uitvoering van Europees Gemeenschapsrecht (Eerste Pijler van het EU-Verdrag) hun Gemeenschapstrouw mogen inroepen als verweer tegen een beweerd mensrechtenschending en dat er bovendien een weerlegbaar vermoeden geldt dat het Gemeenschapsrecht het EVRM respecteert. De EU is weliswaar geen partij bij het EVRM en kan dus ook niet in Straatsburg aangeklaagd of veroordeeld worden, maar de toegang voor rechtzoekenden tot nationale rechters en zo nodig het Hof van Justitie in Luxemburg, volstaat. Dat Hof bewaakt immers ook de grondrechten en biedt dus, tot bewijs van het tegendeel, een 'gelijkwaardige bescherming' van mensenrechten. Het bovenstaande EAB-arrest geeft aan dat het niet vanzelfsprekend is dat dit vermoeden van mensenrechtenbescherming zomaar zou mogen worden doorgetrokken tot de Derde Pijler van de EU. Die is vanuit democratisch oogpunt en op het vlak van rechtsbescherming immers zwakker dan de communautaire Eerste Pijler.

Ook de Poolse en Cypriotische grondwettelijke hoven hebben nu grondwettelijke problemen vastgesteld bij hun respectievelijke EAB-wetten.

Wat ook het antwoord zal zijn van het Hof van Justitie op de Belgische vragen, ook ons Grondwettelijk Hof zal in de toekomst nog steeds moeten nagaan of verbintenissen op grond van het EU-recht wel tegen door de Belgische grondwet gegarandeerde rechten kunnen indruisen. Gewoon een voorbeeldje om over na te denken. In België hebben wij voor misdaden of voor politieke misdrijven, een grondwettelijk gewaarborgd recht op een juryproces. Weliswaar hebben de schijnheilige correctionaliseringpraktijk en de dito restrictieve interpretatie van het politiek misdrijf dat recht in feite enorm uitgehold. Toch blijft de vraag: kan België een verdachte Belg voor dergelijke feiten dan wel overleveren aan een land zonder juryrechtspraak?

Onze grondwet telt geen teksten met hetzelfde uitleververbod van onderdanen als de Duitse. Toch roepen de door de Duitsers gehanteerde

motieven de vraag op wat het standpunt van onze rechters zal zijn ten aanzien van de bijzondere band tussen Belgen (en verblijfhouders?) en ons rechtsstelsel, over de bijzondere rechtsbescherming die zij daarom moeten genieten ten aanzien van de "vreemde" rechters van andere EU-lidstaten.

Het ingewikkelde schaakspel tussen de verschillende beleidsniveaus bij mensenrechtsbescherming in een in toenemende mate europeaniserend straf(proces)recht is dus allesbehalve voorbij. Het is daarbij wel de vraag of ook niet-grootmeesters, en dat zijn de meeste burgers en ook vele rechtspractici toch, nog kunnen volgen...

Frank Verbruggen

RUBRIEK JEUGDBESCHERMING

GBAAL PLAN JEUGDZORG

Jan Bosmans, Sectorcoördinator voor de Bijzondere Jeugdzorg, Kinderopvang en Gezinsondersteuning bij het Vlaams Welzijnsverbond te Brussel.

Vlaams Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin Inge Vervotte diende op 3 februari 2006 bij de Vlaamse regering het Globaal Plan Jeugdzorg¹ in. Dit plan zal tot en met 2009 het beleid inzake de bijzondere jeugdzorg in Vlaanderen aansturen en voorziet over die periode in een toekomstige investering van € 27, 573 miljoen in de jeugdzorg.

1. Ontstaan

Op 22 juli 2005 evalueerde de Vlaamse regering haar standpunt over de hervorming van de wet op de jeugdbescherming. Dit gebeurde naar aanleiding van de goedkeuring van het ontwerp van wet betreffende de jeugdbescherming van minister Onkelinx door de Commissie Justitie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Aangezien de Vlaamse regering in dit kader

¹ Globaal Plan Jeugdzorg. De kwetsbaarheid voorbij... Opnieuw verbinding maken, Vlaams Minister I. VERVOTTE, Brussel, 3 februari 2006.

eveneens besliste om over te gaan tot een uitdoofscenario voor het gesloten centrum voor voorlopige plaatsing te Everberg tegen 1 maart 2008 wilde ze, mede in het kader van een globaal plan voor de ganse jeugdhulp, ervoor zorgen dat de capaciteit ten aanzien van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, minstens bewaard blijft.

De Minister voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin greep deze standpuntbepaling aan om een Vlaamse analyse van de beschikbaarheid en combineerbaarheid van het ganse hulp- en begeleidingsaanbod aan te kondigen. De Vlaamse regering gaf in een uitvoerige nota² immers te kennen dat ze de totale opdracht van het bestaande aanbod zou afstemmen op de nieuwe reeks van maatregelen die de hervormde wet zal voorzien.

Met de goedkeuring van het wetsontwerp betreffende de hervorming van de jeugdbeschermingswet van minister Onkelinx, zal Vlaanderen (en uiteraard ook de Franse Gemeenschap) geconfronteerd worden met een volledig nieuw wetgevend kader betreffende de jeugddelinquentie. Dit wetgevende kader heeft niet enkel gevolgen voor parketmagistraten en jeugdrechters die maatregelen aan minderjarige delictplegers opleggen, maar uiteraard ook voor de organisatie van de hulpuitvoering. Dit betekent dat Vlaanderen in een eerste fase een grondige analyse dient te maken van alle maatregelen, in combinatie met de opgesomde voorwaarden van de geldende wet. Hierbij is het uiteraard erg

belangrijk tevens de opgelegde termijnen en leeftijdsgrenzen in acht te nemen.

De analyse moet zicht geven op de gevolgen van deze nieuwe wet op de beschikbaarheid en combineerbaarheid van het ganse hulp- en begeleidingsaanbod ten aanzien van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd. De Vlaamse Gemeenschap staat dus voor een totaalopdracht om het bestaande aanbod af te stemmen op de nieuwe reeks maatregelen.

Door het uitwerken van zo 'n globaal plan van aanpak, wil de Vlaamse Regering mee de verantwoordelijkheid opnemen voor een slagvaardig beleid ten aanzien van de jeugdhulpverlening. "Een opvangbeleid voor jeugddelinquenten, moet immers een plaats hebben binnen een totale visie op jeugdhulpverlening...", stelt ze en hierbij "... kiest ze er niet voor om enkel te investeren in de opvang van de zwaarst delinquenten jongeren. De maatschappelijke opdracht om voldoende beveiligde opvang te voorzien voor delinquenten minderjarigen moet aansluiten op het creëren van voldoende opvang voor de jongeren in een problematische opvoedingsituatie. Dit laatste is immers essentieel als preventie van ontwikkeling van probleemgedrag."

Deze totaalopdracht voor Vlaanderen diende begin 2006 vastgelegd te worden in een globaal en berekend voortgangsplan ten aanzien van de ganse jeugdzorg.

2. Situering

Het Globaal Plan Jeugdzorg dat de Vlaamse regering op 7 februari 2006 goedkeurde is gericht op de problemen binnen de Bijzondere Jeugdbijstand. Hierbij brengt het Globaal Plan zowel het preventieve voortraject als het specifieke hulpaanbod onder de aandacht. De hulpverlening aan jongvolwassenen (18 tot 25 jaar) komt in dit plan niet aan bod. Ook de schemerzone met het hulpaanbod uit het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap, zoals de observatie- en behandelingscentra wordt niet verder uitgewerkt.

² Nota aan de Vlaamse regering over de standpuntbepaling ten aanzien van de wijziging van de wetgeving betreffende de jeugdbescherming en het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd én ten aanzien van het decreet van 19 juli 2002 houdende de goedkeuring van het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap betreffende het gesloten centrum voor voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, 22 juli 2005.

Het probleem van het aanbodtekort kan en mag niet uitsluitend opgelost worden door de uitbouw van een groter zorg- en hulpverleningsnet. De instroom in de Bijzondere Jeugdbijstand blijft stijgen, dus wil de minister ook stilstaan bij de medeverantwoordelijkheid van de hele samenleving, maar ook een effectief antwoord bieden op het reeds jarenlang aanslepende aanbodtekort binnen de Bijzondere jeugdbijstand. Dit tekort leidt vandaag immers tot schrijnende situaties voor hulpaanbieders, voor verwijzende instanties en uiteraard in het bijzonder voor kinderen, jongeren en hun ouders.

In januari 2005 legde het Rekenhof zijn verslag over de afstemming van het zorgaanbod op de Vlaamse beleidsdoelstellingen voor aan het Vlaams Parlement. Het Rekenhof concludeert onder meer dat de toename van de zorgcapaciteit onvoldoende is om de vooropgezette beleidsdoelstellingen te bereiken. Er is fundamenteel nood aan, behalve financiële middelen, een betere onderbouwing van het beleid en een planmatige aansturing van het zorgaanbod met een programmatie op meerdere jaren, gekoppeld aan een meerjarenbegroting en afgestemd op de zorgbehoeften en de beleidsdoelstellingen. Daartoe moet voortdurende monitoring van het beleidsveld worden opgezet, met bijzondere aandacht voor kostprijs, efficiëntie en kosteneffectiviteit van het zorgaanbod en regelmatige evaluatie van doelbereik, beleidsinstrumenten en rapportering hierover aan de minister.

Verder brengen de cijfers een zeer grote (maatschappelijke) druk op het hulpaanbod aan het licht. Het aantal vorderingen in MOF-situaties steeg van 2002 tot 2004 met 10,3%. De prognose voor 2005 is een stijging met 7,5%. Binnen de buitengerechtigde hulpverlening (Comités voor Bijzondere Jeugdzorg) steeg de vraag sinds 2002 met 4% (van 11.574 tot 12.036). Het aantal vorderingen maakt ook duidelijk hoe afhankelijk het hulpaanbod is van het verwijzingsbeleid dat de parketten hanteren. De meest recente informatie van deze wachtlijsten bevestigt de enorme spanning tussen vraag en aanbod. Zowel het aantal wachtenden als de wachttijden tonen aan dat kinderen, jongeren en hun ouders in veel

gevallen niet tijdig de hulp krijgen die ze nodig hebben. Het risico dat zij nadien nog ingrijpendere hulpverlening moeten krijgen omdat ondertussen de probleemsituatie geëscaleerd is, is zeer reëel. Een sprekend voorbeeld hiervan is de explosieve groei van het niet-geprogrammeerde aanbod zoals de pleegzorg, plaatsingen in internaten en de preventieve sociale acties. Het aantal plaatsingen in pleeggezinnen groeide meer dan 21%. Ook het budget voor plaatsingen in internaten en preventieve sociale acties (schoolvakanties, cursussen, ...) groeide exponentieel van € 349.782 in 2000 naar € 1.200.000 in 2005. Dit betekent dat dit aanbod wordt ingezet, wanneer er geen andere oplossingen voorhanden zijn. Voor het kind en het gezin is het niet altijd de beste oplossing; voor de diensten zijn het niet altijd de meest adequate toewijzingen.

Dit plan wil dus het sluitstuk zijn van een jarenlang proces van analyse en voorstellen om de problemen binnen de (bijzondere) jeugdzorg op te lossen. Dit proces startte met de Maatschappelijke Beleidsnota Bijzondere Jeugdzorg (Parl. St. Vl. Parl., 1998-1999). Hierin werden problemen en aanbevelingen geformuleerd over de organisatie van de jeugdhulp. Een belangrijk deel van de aanbevelingen werd aangepakt door het werken aan een meer integrale jeugdhulp tussen de onderlinge sectoren. Dit werk resulteerde in 2004 in twee decreten: het decreet betreffende de integrale jeugdhulp en het decreet betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp. De laatste decennia groeide ook de aandacht voor kwaliteit in de social-profitsector (cf. het decreet van 1997 inzake de kwaliteit van de welzijnsvoorzieningen). Daarmee kreeg de kwaliteitszorg in de erkende welzijnsvoorzieningen een invulling. Inhoudelijk werden onder meer de kwaliteitseisen van gebruikersgerichtheid, doeltreffendheid en continuïteit voor gebruikers sectorspecifiek ingevuld. In dit plan wordt tenslotte uitdrukkelijk aandacht besteed aan het ruimer organiseren van wetenschappelijk onderzoek naar de effectiviteit en efficiëntie van de geboden hulp- en dienstverlening.

3. Inhoud

Het Globaal Plan geeft 37 doelstellingen aan die opgebouwd worden rond zes beleidskeuzes.

Bij meerdere van de geformuleerde doelstellingen worden de instrumenten van Integrale Jeugdhulp gebruikt om de ontwikkeling van het aanbod te ondersteunen: het verstrekt de netwerken rechtstreeks toegankelijke hulp en crisis-hulp, gaat uit van de meerwaarde van de uitgewerkte (type)modules en onderneemt acties rond instroom en toewijzing, vanuit de visie op een te ontwikkelen intersectorale toegangspoort.

Het is overduidelijk dat het Globaal Plan op meerdere sporen tegelijk moet en wil ingrijpen. Zes beleidskeuzes fungeren als kapstok.

3.1 INHOUDELIJKE STURING HULPAANBOD

Via een aantal werkingsprincipes wil het beleid de effectiviteit van het hulpaanbod optimaliseren en meer effectief inzetten. In de context van deze bijdrage kunnen we ze alleen maar opnoemen: contextgericht en multimodaal, emancipatorisch en responsabiliserend, competentieverhogend, modulair, diverse expertises inschakelen, wetenschappelijk onderbouwd, complementaire trajecten voor POS- en MOF, versterkte regie en trajecten, veiligheidsverhogend voor gezin en leefomgeving. Hierin past ook de intentie om registratiegegevens over in-, door- en uitstroom van minderjarigen in de bijzondere jeugdzorg gericht te gaan verzamelen.

3.2 FLEXIBELE INZET VAN HET HULPAANBOD

Het plan beoogt een maximaliseren van de flexibiliteit binnen en tussen professionele jeugdhulporganisaties zodat hulp nauw aansluit op de veranderende noden van de jongeren en hun gezin. Dit moet mogelijk maken dat voorzieningen hun aanbod aan werkvormen/modules op een flexibele manier kunnen toepassen. Hierbij staat de idee van een 'trajectwerking' voorop, in plaats van het aanbieden van een werkvorm, zoals dat nu gebeurt.

Vanuit flexibiliteit wordt dan bijvoorbeeld een 'plaatsing' een residentieel onderdeel van het hulpverleningstraject. Het flexibel schakelen

tussen de modules in het belang van de cliënt staat centraal. Hierbij krijgen de voorzieningen meer verantwoordelijkheid om te waken over de doorlooptijd van de jongeren doorheen de modules én doorheen het hele hulptraject.

In dit kader zal gesleuteld worden aan de zogenaamde gelijkgestelde afwezigheden van minderjarigen in residentieële settings, moeten combinatiemogelijkheden van maatregelen uitgewerkt worden en zullen een vijftal experimenten met 'multifunctionele centra' opgestart worden. Deze multifunctionele centra laten toe dat er vanuit een brede organisatiestructuur flexibilisering kan ingevoerd worden en zorgen op een specifieke manier voor naadloze overgangen tussen werkvormen, tussen residentieële en (semi-)ambulante hulpverlening. Dergelijke centra moeten een gevarieerd aanbod ontwikkelen, bestaande uit residentieële opvang, individuele en contextbegeleiding, projectwerking (ervaringsleren, dagbesteding, time-outmogelijkheden, ...). Het aanbod moet voortaan in functie van de noden van de cliënt flexibel kunnen worden ingezet.

3.3 UITBOUW VAN HET PREVENTIEVE VOORTRAJECT EN HET PRIVATE HULPAANBOD

Onderzoek toont uitdrukkelijk aan dat investeren in preventie de ontwikkeling van ernstig probleemgedrag kan voorkomen. Het ontwikkelen van een slagvaardig voortraject zal de instroom naar de Bijzondere Jeugdzorg verkleinen. Geïnspireerd door het Triple-P model kiest het plan voor het opzetten van een gelaagd model inzake opvoedingsondersteuning. Triple-P bestaat uit een getrappt systeem van methodieken van opvoedingsondersteuning die toemen in intensiteit: van algemene informatie en tips voor een breed publiek tot specifieke en/of intensieve ondersteuning, individueel of in groepsverband. Het Triple-P model is in een protocol gegoten en sterk wetenschappelijk onderbouwd. Het concept toont aan dat verschillende methodieken en verschillende intensiteit de voorwaarden zijn voor voldoende effect. Ook wordt er een nieuw decreet voor de opvoedingsondersteuning aangekondigd, opvoedingswinkels worden als regionale netwerken uitgebouwd.

Via de zes sectoren van de Integrale Jeugdhulp wordt gewerkt aan:

- vaardigheidstrainingen naar ouders (ondermeer via STOPP). Het STOPP-programma (Samen Terug Op Stap Programma) is een sterk wetenschappelijk onderbouwd programma en richt zich op jonge kinderen (tussen vier en zeven jaar) die al gedragsproblemen vertonen thuis of op school;
- intensieve ambulante gezinsondersteuning (ondermeer CKG). De Centra voor Kind- en Gezinsondersteuning realiseren in Vlaanderen een laagdrempelig, intensief en kortdurend hulpaanbod voor kinderen en hun ouders met opvoedingslast. Deze Centra bieden via ambulante en (semi-) residentiële werkvormen een tijdelijke gezinsondersteuning aan zodat de pedagogische draagkracht van de ouders versterkt wordt. Ze vervullen een eigen schakelfunctie in de Jeugdzorg en situeren zich op het preventieve voorveld. De CKG's zullen uitgebreid worden en vernieuwende methodieken implementeren;
- groepsgerichte trainingen van specifieke kwetsbare doelgroepen en
- signaalfunctie naar preventieve opvoedingsondersteuning op lokaal niveau.

Ook het uitwerken van een actieplan intrafamiliaal geweld, een degelijke uitbouw van crisis-hulp (via netwerken, uitbreiding van Onthaal-, Oriëntatie en Observatiecentra, crisis-hulp aan huis), het stimuleren van pleegzorg (steungezinnen, orthopedagogische pleegzorg, reorganisatie van pleegzorg), versterken van thuisbegeleiding, overleg met onderwijs en het aanpakken van druggerelateerde problematieken, passen in deze beleidskeuze.

Ten slotte wordt het private aanbod uitgebreid (residentieel, thuisbegeleiding, BZW en dagcentra, categoriaal aanbod voor niet-begeleide buitenlandse minderjarigen) en versterkt (werkingsmiddelen en faciliteren van infrastructuurwerken).

3.4 UITBOUW VAN OPVANG EN BEGELEIDING VAN JONGEREN DIE DELICTEN PLEGEN

Er wordt gekozen voor een verscheiden aanbod voor deze doelgroep. Ook hier wordt de samen-

werking met private partners versterkt en geïnvesteerd in vernieuwende methodieken en effectiviteitsondersteuning. Rekening houdende met het vooropgezette onderzoek, wordt in een beperkte uitbreiding van de capaciteit van de gemeenschapsinstellingen voorzien. Tegelijk wordt hier een project rond inhoudelijke versterking opgezet.

Om tegemoet te kunnen komen aan de toenemende vraag naar deze vorm van alternatieve afhandeling, wordt de herstelbemiddeling en het herstelgerichte groepsoverleg versterkt. Herstelbemiddeling is immers opgenomen in het wetsontwerp over de hervorming van het jeugdrecht. Deze hervorming zal alvast de vraag doen toenemen, omdat het parket herstelbemiddeling verplicht aan de cliënt moet aanbieden. Opvolging en bijsturing van gemeenschapsdiensten en leerprojecten wordt voorzien.

Om de uitstroom uit de gemeenschapsinstelling te bevorderen kondigt dit plan een uitbreiding van de bestaande Gestructureerde Kortdurende Residentiële Begeleidingen (GKRB) aan. Deze individuele trajectbegeleidingen zijn gericht op jongeren na opname in een gemeenschapsinstelling. GKRB biedt een begeleiding aan die intensief, anders, creatief en het best geschikt is. Deze werkvorm werkt aan het herstellen van de verbinding tussen de jongere en de leefomgeving. De jongere wordt in al zijn dimensies aangesproken om het leven weer in handen te nemen en opnieuw tot reïntegratie te komen.

Het plan wil ook vernieuwing lanceren in de aanpak van delictplegers. Zo zullen er proefprojecten worden opgezet voor de toepassing van het Youth At Risk (YAR) programma. YAR is een zeer gestructureerd programma, opgebouwd rond vier uitgangspunten, die met name tijdens de residentiële week, 'ingehamerd' worden: zelfverantwoordelijkheid, competenties, zelfexpressie en omgaan met eigen omgeving.

Vrijwilligers zijn hierbij een belangrijke succesfactor. Ze zijn broodnodig om het project betaalbaar te houden en het administratief, logistiek, organisatorisch te ondersteunen, maar ook

effectief de maandenlange nazorg voor hun rekening te nemen. Deze vrijwilligers worden op hun beurt ondersteund door de YAR-trainers.

Er worden ook twee 'proeftuinmodellen' (één voor jongens en één voor meisjes) in het private aanbod opgezet om een effectief hulpverleningsprogramma te ontwikkelen in de aanpak van delictplegers. Dit heeft als doel de jongeren zo maximaal mogelijk te reintegreren in de maatschappij. Het hulpverleningstraject start met een gestructureerde residentiële fase, die systematisch overgaat naar semi-residentieel en ambulante werken. Hierbij wordt gezocht naar samenwerking met lokale actoren uit het domein van onderwijs, vrije tijd en werk. De doelgroep wordt eenduidig omschreven in functie van het optimaliseren van de instroom en deze toeleiding dient nauwgezet bewaakt te worden. Het programma moet beantwoorden aan de vooropgestelde werkprincipes en moet een krachtige behandelingsfunctie ontwikkelen. Aan deze proeftuin wordt ook een follow-up onderzoek naar effectiviteit gekoppeld.

Ook de gemeenschapsinstellingen worden uitgebreid, maar rekening houdend met de heterogene doelgroep wil men het aanbod binnen de gemeenschapsinstellingen meer verscheiden maken. Tegelijk starten er gesprekken met doorverwijzende instanties én met de gemeenschapsinstellingen zelf om de doorlooptijden te verbeteren, een doorgedreven behandelingsprogramma wordt ontwikkeld.

Ten slotte wordt een versterking van het contingent van de consulenten nodig geacht om de te verwachten gevolgen van de hervorming van de wet op de jeugdbescherming aan te kunnen. Door tal van nieuwe elementen in het wetsvoorstel zal de kwalitatieve en kwantitatieve taakbelasting van de sociale diensten van de Vlaamse Gemeenschap bij de Jeugdrechtbank, van de multidisciplinaire teams in de regio's toenemen. Ook een extra ondersteuning van de centrale administratie is noodzakelijk.

Wanneer de voorgestelde verlenging van de maatregelen tot 23 jaar behouden blijft, dan

wordt zowel binnen het private aanbod als binnen de gemeenschapsinstellingen een specifiek aanbod voor 18-23 jarigen gecreëerd, en indien een federaal detentiecentrum wordt opgericht, zal gezorgd worden voor een aanbod voor gedetineerden, dat rekening houdt met de specifieke noden van minder- en meerderjarigen.

3.5 INGRIJPEN OP DE INSTROOM

Het globale plan stelt in zijn inleiding dat het capaciteitstekort mede afhankelijk is van de vorderingen door de jeugdmagistraten. Jeugdrechters en parketmagistraten nemen maatregelen ten aanzien van minderjarigen die door de Gemeenschap moeten uitgevoerd worden. In samenwerking met de federale diensten van justitie dient een onderzoeksproject te worden opgezet dat dit vorderingsbeleid en de verbinding ervan met de hulpuitvoering onder de loep neemt. Het onderzoek heeft tot doel de processen en mechanismen bloot te leggen die mee verantwoordelijk zijn voor het spanningsveld tussen enerzijds het treffen van maatregelen en anderzijds de tekorten in het hulpaanbod. Bovendien moeten ook de regionale (provinciale) verschillen mee geanalyseerd worden. Dit onderzoek zal uiteraard in nauw overleg met de minister van Justitie worden opgezet.

Ook het verwijzings- en toewijzingsbeleid van de consulenten wordt onderzocht. Afstemming en zicht krijgen op gehanteerde prioriteiten zijn hierbij aandachtspunten. In zowel het gerechtelijke als het vrijwillige luik moeten prioriteiten worden uitgewerkt voor het toewijzen van geïndiceerde vragen naar gepaste hulp. Een dergelijke prioriteitsbepaling lijkt essentieel om met de geconstateerde schaarste om te gaan.

In dit kader wordt ook een structureel overleg tussen vertegenwoordigers van de federale jeugdmagistratuur, de voorzieningen en de Vlaamse overheid geïnstalleerd om het vorderingsbeleid af te stemmen. Er zal verder een caseloadnorm voor de werkbelasting van consulenten uitgewerkt worden, een systeem omtrent de beschikbaarheid van plaatsen en betere registratie zullen samen met de uitwerking van één toe-

gangspoor in het kader van de integrale jeugdhulp en een regionale begeleidingsplicht voor voorzieningen een vlottere toewijzing van hulp garanderen.

3.6 WETENSCHAPPELIJKE OPVOLGING EN BEGELEIDING

Wetenschappelijk gefundeerde methoden aanwenden in de hulpverlening betekent dat er garanties moeten ingebouwd worden dat het hulpaanbod ook effectief oplevert wat als doelstelling vooropgesteld wordt. Daarom worden er diverse structureel wetenschappelijke onderzoeken naar de effectiviteit en efficiëntie van het hulpaanbod in de Bijzondere Jeugdzorg ingeleid en geprotocolleerde modellen en methodieken uitgewerkt en aangeboden.

4. Geplande uitbreiding

Via het Globaal Plan zal de Vlaamse overheid volgende uitbreidingen realiseren:

- het creëren van 640 begeleidingsplaatsen voor preventieve ondersteuning;
- de capaciteit crisishulpverlening stijgt met 372 plaatsen (zowel ambulante crisisbegeleiding als residentiële crisisopvang);
- mits beschikbaar van interne middelen worden opvoedingswinkels uitgebouwd;
- er komen daarnaast 456 plaatsen bij voor opvang en begeleiding van minderjarigen in problematische opvoedingssituaties en van delictplegers. Hierbinnen zit een uitbreiding van de capaciteit gemeenschapsinstellingen met 20 plaatsen. Tevens worden 65 plaatsen voor first offenders en veelplegers voorzien en
- met een extra investering van € 2 miljoen, verdubbelen de projecten herstelgerichte afhandeling in capaciteit.

Het beschikbare aanbod binnen de Bijzondere Jeugdbijstand groeit dus met 14% (zonder de projectmatige investering in het herstelgericht werken).

Tot daar dit bondige overzicht van een omvangrijk globaal plan voor de jeugdzorg. Bij volledige uitvoering zal het ongetwijfeld ingrijpend wijzigingen doorvoeren in deze sector.

DE FEDERALE WETGEVING INZAKE JEUGDBESCHERMING IN 2005

In de rubriek 'Jeugdbescherming' wordt jaarlijks een kort overzicht gegeven van de nieuwe wetgeving die rechtstreeks of onrechtstreeks relevant is voor deze sector. Ditmaal komt de federale wetgeving die in 2005 tot stand is gekomen, aan bod.

1. Gemeentelijke administratieve sancties

In het overzicht 2004 werd de nieuwe regeling inzake gemeentelijke administratieve sancties (GAS), in het bijzonder die aspecten ervan die op minderjarigen betrekking hebben, besproken (*Panopticon* 2005, nr. 3, 69-70). Zowel de algemene regeling van de GAS als enkele specifieke aspecten ervan voor minderjarigen, werden intussen aangepast door een 'reparatiewet' (art. 21-22 wet 20 juli 2005 houdende diverse bepalingen, B.S. 29 juli 2005, derde uitgave). Van belang is hier voornamelijk de 'repenalisering' van enkele inbreuken (d.w.z. hun herinvoering in het Strafwetboek), zoals beschadiging van roerende eigendommen en nachtlawaai. Voor minderjarigen werden twee tekortkomingen rechtgezet - niets te vroeg overigens, want *a posteriori* heeft het Arbitragehof net deze twee aspecten vernietigd (Arbitragehof nr. 6/2006, 18 januari 2006, B.S. 30 januari 2006):

- de vader, moeder, voogd of persoon die het gezag over de jongere uitoefent, wordt betrokken bij de procedure. Zij krijgen dezelfde mededelingen en kennisgevingen als de minderjarigen, en hebben dezelfde rechten (o.a. de mogelijkheid een beroep in te stellen bij de jeugdrechtbank). Tegelijk worden zij burgerrechtelijk aansprakelijk gesteld voor het betalen van de geldboete;

- normaal staat tegen de beslissing van de jeugdrechtbank over de GAS geen hoger beroep open; hiervan wordt nu afgeweken in geval de jeugdrechtbank de GAS zou vervangen hebben door een jeugdbeschermingsmaatregel.

2. Strafrechtelijke bescherming van minderjarigen

De wet van 28 november 2000 bevatte een hele reeks aanpassingen aan strafbepalingen en